

מדינת ישראל

משרד החינוך

סוג בחינה : בגרות, ניסוי הגבר
מועד בחינה : קיץ תשפ"ב, 2022
מספר שאלון : 038371

מחשבת ישראל

לבתי ספר דתיים

רמת הגבר

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה : שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שלושה חלקים שהם שלושה נושאים : תפילה ; חגים ; תורה ומצוות.
בכל נושא יש להשיב על שתי שאלות מתוך שלוש.
בנושא הראשון תפילה 36 נקודות.
בנושא השני חגים 28 נקודות.
בנושא השלישי תורה ומצוות 36 נקודות.
סך הכל – 100 נקודות.
- ג. חומר עזר מותר בשימוש : אין.
- ד. הוראות מיוחדות : כתוב תשובות קצרות ובהירות. בסס את דבריך על המקורות שלמדת.
כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם מחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנים ונבחנות כאחד.

בהצלחה !

תפילה

עליך לענות על שתי שאלות מתוך שלוש. לכל שאלה 18 נקודות.

1. אברהם יהושע השל, אלוקים מבקש את האדם; הרב חיים דוד הלוי, מקור חיים

- א. לפי הרב אברהם יהושע השל, מהו ההבדל בין יחסו של האדם לתאוריה מדעית, לבין יחסו היומיומי אל הקב"ה בעבודת ה'?
- ב. כיצד מסביר הרב חיים דוד הלוי את הפסוק "וַיִּדְעֵתָ הַיּוֹם וְהָשַׁבְתָּ אֶל לְבָבְךָ"?

2. הראי"ה קוק, מוסר אביך; רבי שניאור זלמן מלאדי, ספר התניא

- א. הראי"ה קוק, מוסר אביך
- (1) לפי הראי"ה קוק, מהי הדרך "לטעום טעם עבודה" ולהתפלל ברצון שלם?
- (2) כתוב דוגמא מעשית לדרך שכתבת בסעיף 1.
- ב. רבי שניאור זלמן מלאדי, ספר התניא
- (1) כיצד מסביר רבי שניאור זלמן מלאדי את המתרחש במוח האדם כשנוצרות מחשבות זרות בזמן התפילה?
- (2) מה הוא מציע כדי להתמודד עם המחשבות הזרות?

3. רבי יוסף אלבו, ספר העיקרים; הרב עדין שטיינזץ, שלושה עשר עלי שושנה

- א. לפי רבי יוסף אלבו, מהי השאלה שהביאה אנשים "לפקפק בתפילה" וכיצד הוא מסביר זאת?
- ב. הרב עדין שטיינזץ מציג בספרו שלוש דרכים המאפשרות התכוונות בתפילה. כתוב והסבר שתי דרכים.

חגים

עליך לענות על שתי שאלות מתוך שלוש. לכל שאלה 14 נקודות.

4. הרב שלמה זיון, לתורה ולמועדים; הראי"ה קוק, "העונג והשמחה"

א. הרב שלמה זיון, לתורה ולמועדים

(1) כיצד מסביר הרב זיון מדוע כהן גדול לא הוציא מפיו אפילו מילה אחת בהיותו ביום

הכיפורים בקודש הקודשים?

(2) מדוע, לפי הרב זיון, יש צורך בתקיעת שופר לפני תפילות ראש השנה ואיננו מסתפקים

בתפילות בלבד?

ב. לפי הראי"ה קוק, כתוב שתי מעלות של השמחה בעשיית המעשים הטובים.

5. הרב יעקב אריאל, לתורה ולמועדים; האדמו"ר מסלונים, נתיבות שלום

א. "חג הסוכות בא להוציאנו מראיה חושנית (חומרית, גשמית)" הסבר את דבריו של הרב אריאל.

ב. "לֹא פָּנוּס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים" – לפי האדמו"ר מסלונים, מדוע נזקקו לכך בפורים?

6. הראי"ה קוק, עין אי"ה; רבי נחמן מברסלב, ליקוטי מוהר"ן

א. הראי"ה קוק, עין אי"ה

(1) לפי הראי"ה קוק, מה הן שתי הדרכים להתמודד עם העצבות?

(2) כיצד הראי"ה קוק מציע להתמודד עם המוות והעצבות הנלווית אליו?

ב. רבי נחמן מברסלב, ליקוטי מוהר"ן

(1) לפי רבי נחמן, מהי הדרך הנעלה להתמודד עם מרה שחורה (עצבות)?

(2) לפי רבי נחמן, מהו ההבדל בין "המעלה היתירה" כדרך להתמודדות עם העצבות, לבין

הדרך "הרגילה" להתמודד עם העצבות?

תורה ומצוות

עליך לענות על שתי שאלות מתוך שלוש. לכל שאלה 18 נקודות.

7. הרב אלימלך בר שאול, מצווה ולב; ריה"ל, הכוזרי, מאמר ראשון

א. הרב בר שאול, מצווה ולב

(1) מה יענה הרב בר שאול לטוענים כי המצוות הן עול ומועקה לנפש?

(2) מהו תפקיד המצוות לפי הרב בר שאול?

ב. משל אוצר התרופות

(1) תארי את משל הכסיל ואוצר התרופות על פי ריה"ל.

(2) מהו המסר העיקרי לעבודת ה' הראויה העולה לאור המשל?

8. הרב סולוביצ'יק, דברי השקפה; הרמב"ם, מורה נבוכים

א. במה שונה השקפתו של הרב סולוביצ'יק על שמירת המצוות מהשקפה הרואה בקיום

המצוות אמצעי לשלום המשפחה או היבטים חיוביים אחרים?

ב. הרמב"ם, מורה נבוכים

(1) לפי הרמב"ם, מה הן שתי הדעות בעניין טעמי מצוות?

(2) מהו ההבדל לפי הרמב"ם בין כלל המצוות לבין פרטי המצוות?

9. "סמליות יוצרת", אל המקורות; מהר"ל, תפארת ישראל

א. "סמליות יוצרת", אל המקורות

(1) תאר את הניסוי הגרפולוגי שנערך עם ילדים מופרעים.

(2) מה נוכל ללמוד מתוצאות הניסוי לעניין טעמי המצוות והשפעתן על האדם?

ב. מהר"ל, תפארת ישראל

(1) "וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל" – מדוע נכתב כך על פי המהר"ל?

(2) לפי המהר"ל, מדוע אנו מברכים "לעסוק בדברי תורה" ולא "ללמוד תורה"?

ב ה צ ל ח ה !